

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru a pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, hāt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Čas odločbe.

„Bubanj silno budi
Nas u boj . . .“

Srbska narodna.

Vsakdo izmed naših bralcev zna, da nam grof Taaffe in njegova vlada ni bila nikoli posebno pri srci; pač smo ji radi priznali, če je ukrenila v čem na dobro in žal, da smo imeli le redko to srečo, toda nekaj je vendar-le storila tudi za nas, za slov. ljudstvo in če druga ne, vsaj pravičniša je bila do nas, kakor pa nižji uradi, izlasti deželni. Vsled tega pa smo imeli va-njo še neko zaupanje, da-si ni bilo Bog zna, koliko to naše zaupanje va-njo. Odkar pa je Pavel baron Gautsch stopil va-njo ter je ta mož prevzel posle ministerstva za uk in bogočastje, ginilo je naše zaupanje od dneva do dneva, kajti nemški liberalci so ga šтели čedalje bolj med svoje in mož je pokazal tudi že večkrat svoje nemške liberalne roge, ali vselej jih je še nekoliko zavil v trake avstrijskega domoljubja. To pa ga je potem v očeh nekaterih še nekaj izgovorilo.

Drugače pa zadnji petek. Na dnevnem redu je bilo v državnem zboru ljudsko šolstvo in poslanec kanonik Klun je tožil v tem, da še trpimo Slovenci ravno pri ljudski šoli velike krivice, posebno trda pa da se godi slov. ljudstvu na Koroškem, na Primorju in v Trstu. Otroci so slovenski, učitelji pa na Koroškem nemški in v Trstu laški, ne da znajo slovenski in to je šolski oblasti še prav po volji ter zavrača se prošnja, ki jo predloži kaka občina za slov. šolo, od njih kaj rada z izgovori, ki nimajo podlage v postavi. . .

Naši bralci vedó, da je vse to in še veliko več resnično in kanonik Klun je vse, kar je rekel, vzel nam vsem prav iz srca, ali ministru Gautschu to ni dopadlo. Kakor sršen, ki si mu dregn timer v gnjezdo, tako je šinil gosp. minister k višku ter je odgovarjal potem gosp. poslancu osorno, nikakor pa ni ovrigel stvari, katere je bil g. poslanec grajal. Se ve, da so

g. ministru pritrjevali nemški liberalci, toliko bolj pa je on užalil vse naše poslance in sploh celo desnico drž. zbora. Dobro, da gg. poslanci niso tako vroče krvi, kakor je g. minister! Ne takoj, še le drugi dan, v soboto je dobil gosp. minister odgovor in to tak, da ga bode dolgo pomnil.

G. prof. Šuklje mu je odgovoril in lepše še menda ni govoril nikoli, kakor tokrat in to lahko, saj je čutil, da v njem in iz njega govori vse slovensko ljudstvo. V svojem govoru je sledil g. profesor od besede do besede gosp. ministru ter mu je ovrigel vse, ali tako, da je odkril resnico, pa ni žalil ministra. In česar še on ni povedal, to je pridejal potem kanonik Klun ter je le-ta popravil resno pa stvarno to, kar se je bilo pri g. ministru zasukalo drugače, kakor je resnica. Razločujeta se pač ta naša govornika pa g. minister, ali za tega ne na pohvalo.

To se je godilo v drž. zboru, ali pri tem ni ostalo. V soboto večer so se posvetovali naši poslanci še na dalje o tej stvari in v nedeljo je bilo ravno tudi in navlaš zavoljo tega posvetovanje v „klubu konservativcev“. Kolikor je doslej znano, je „klub konservativcev“ v tej reči ene misli ter obsoja govor gosp. ministra prav, kakor zasluži. Tudi v poljskem klubu vré za voljo tega in mogoče je, da dobimo novo vlado, najbrž bode ona na nemško liberalno stran. Bodi! Slov. ljudstvo stoji za svoje poslance, pravica je na naši strani in torej prej ali slej tudi zmaga.

Prav veseli smo torej, da moremo že dnes v tem oziru objaviti velevažno resolucijo „Kat. polit. društva“ v Konjicah, sklenjeno zadnjo nedeljo in glasi se ona tako le:

„Slov. katol. polit. društvo v Konjicah izreči svoje priznanje in zahvalo preč. poslancem, gospodoma kanoniku Kljunu in profesorju Šuklje-ju za govore zaradi učnega jezika v ljudskih šolah, zlasti profesorju Šuklje-ju za odgovor proti Nj. ekscelenci ministru Gautsch-u.

Izreče obžaljevanje nad nazori učnega ministra gledé na učni jezik v ljudskih šolah na Koroškem. Ker se ne da misliti ni omika, ni napredek ne v veri, ne v posvetnih, zlasti tudi ne v gospodarstvenih stvaréh, brez poduka v maternem jeziku v ljudskih šolah, zato pričakuje se od slovenskih poslancev, da porabljajo svoj upliv, naj celi konsevativni klub smatra to vprašanje za svoje in naj ukrene vse potrebno, da se varuje materni jezik v ljudskih šolah, kakor pri vseh družih narodih na celem svetu, tudi pri Slovencih“.

Midoslej slov. poslancem nismo dajali nasvetov, nismo od njih terjali, da vstopijo v klub konservativcev, ali tudi grajali jih nismo zato. Še celo molčali smo, da-si nam je težko bilo pri sroci, ko so jeli nekateri možje v Ljubljani in v Trstu, kakor po naročilu, pritiskati na naše poslance, naj bi izstopili iz „kluba konservativcev“, češ, da se v njem jim vežejo roke in jeziki.

Zakaj se nismo mi še pridružili? Odgovor je lahek in je le-ta: Naši poslanci so volilčev zaupni možje in mi bi pristopili meje, ki jih ima časnikarstvo, ko bi jih silili na kaj, kar še oni niso izpoznali za potrebo. Doslej pa še oni take niso izpoznali in tudi njih volilci niso izrekli nikjer, da bi ne bili zadovoljni s poslanci, zato nismo imeli mi uzroka izreči se zoper delovanje gg. poslancev. Da je bilo pa njih delovanje dobro, v pravem pomenu modro, to dokazuje ravno sedANJI čas, v resnici — čas odločbe.

Načrt postave, ki vredi in pospešuje kmetijske in gozdarske koristi na Štajarskem.

(Konec.)

Pri vsem tem pa se je poskrbelo, da bode na vsak način mogoče ljudstvu izreči svoje misli in svoje želje, kajti tako v zboru okr. kmetijske skupine, kakor v okr. kmetijski komisiji in enako v zboru odposlancev, v dežel-nem kmetijskem svetu in v stalnem prisvetu je večina vselej na strani teh, katere voli ljudstvo. Da je namen nove postave, naj se nikakor ne kruši ljudstvu priložnost dejanski in uplivno vdeleževati se vseh posvetovanj v kmetijskih rečéh, to se vidi iz tega, da se napravi čisto posebej nov „stalni prisvet“ pri dež. odboru in sicer za to, da presodi tiste uredbe in rešitve, ki jih hoče dež. odbor izdati v deželnih kmetijskih zadevah ter da dobivajo udje dež. kmetijskega sveta, ki niso doma v Gradci, stroške za potovanje in 5 gld. za vsaki dan, o katerem je kaka seja; da imajo udje okr. kmetijske komisije pravico, naj se jim povrnejo stroški, ki jim jih nalagajo posli v njihovih opravkih, iz okr. premoženja in da o volitvi udov in zbor odposlancev niso zavezani na to, da izvolijo odposlance izmed sebe.

To so pač take obrambe, ki dopustijo vsakateremu, da voli sposobne može in na drugi strani morejo tudi malo premožni prevzeti kako izvolitev. To je nekaj, na kar se gleda pri volitvi osrednjega odbora za voljo tega, ker ne dobijo doslej njegovi udje nobene odškodnine in vsakdo ne more in tudi noče taciH stroškov iz svojega žepa plačati vsako leto — stroškov, ki se jih človek ne more izogniti pri tolikratnem potovanju v Gradec in pri tamošnjem prenočevanju.

Ne sme se pregledati tudi to gledé na uspešni razvoj delovanja, da bode mogoče, kadar se bode v dež. zboru razpravljalo o stroških za dež. kmetijski svet, spraviti v razgovor potrebe posameznih okrajev. S tem bode dež. zbor izpoznal potrebe kmetijstva ter lahko ne samo v poprečnih zneskih, ki ne zadostujejo, ampak v takih svotah določil podpore, ki kaj izdajo in so za kmetijstvo potreba.

V tem, da je osrednji odbor vse te reči dobro prevdaryl, dobil je prepričanje, da bi ta novi zavod, stoječ na širnej in zdravej podlagi, s tacim prostim delovanjem najlažje skrbel za potrebe kmetijskega in gozdarskega napredka, v veliko večji meri, kakor doslej c. kr. kmetijska družba ali kaka druga zasebna naprava. Osrednji odbor pa je tudi izprevidel, da bi ne bilo niti modro niti potrebno, ko bi še poleg tacega zavoda, kakor bode nov dež. kmetijski svet, ostala doslenja c. kr. kmetijska družba, saj bi bilo na večjo korist celi deželi in sploh bolje, ako si vsi ti možje, katerim je za napredek kmetijstva, sežejo v roke ter z zjedinjenimi močmi delajo na vzboljševanje kmetijstva.

Vsled tega misli osrednji odbor zboru, ki se snide hitro, po bližnjem rednem zboru, predložiti ta-le nasvet: naj se razide c. kr. kmetijska družba štajarska tedaj, ako se sklene deželna postava, ki meri na ta ali enak način vzboljšati kmetijstvo in gozdarstvo in dobi Najvišje potrjenje, iz proste volje za vselej.

V Gradci, oktobra meseca 1891.

Osrednji odbor c. kr. kmetijske družbe štajarske.

Predsednik:

Maks baron Washington.

Generalni tajnik:

ces. svetovalec Fridrik Müller.

Gospodarske stvari.

Sirovo maslo.

Skrbna gospodinja obrača vse, kar se da, pri domačiji dobro in čem bolje to zna, tem lažje shaja in marsikaj plača, kar je pri hiši potrebno, ona, ne da ji je treba vselej možu priti po denarja. Tak pripomoček pa je in sicer

zdaten pripomoček ji je kravje mleko in kar si ve napraviti iz njega. Koliko dobi modra gospodinja iz njega, ne da ji ga primanjkuje v tem za dom!

Ker vemo, da imamo tudi mi več tacih gospodinj, zato jim hočemo dnes povedati nekaj o sirovem maslu. Kaj je sirovo maslo in kako se dela, to je znano. Naj bi ga le gospodinje pridno pridelovale, lep denar se dobi za-nj, ako je v redu, snažno, zdravo. V časih pa vendar-le ni spraviti hitro v denar in kaj naj stori gospodinja z njim, da se ji ne izkazi? Naj ravna z njim tako-le: Najprej mora biti dobro, ne izkaženo maslo, potem se pa dene v posodo, v kateri se shranjuje in vdela se va njo tako na trdo, da ni nič praznega prostora, nobene votline. Zatem pa se dene posoda v kotel, ki ima do srede kroga. V kotlu naj ostane posoda masla tako dolgo, da se krop shladi. Maslo se drži potlej celih šest mesecev, je sveže, se dobro okuša ter je čisto in rabi se lahko brez vsake škode. Kupec bode z njim zadovoljen.

Sejmovi. Dne 21. novembra v Arveži, pri sv. Jurji na Ščavnici, pri sv. Jurji na Tabru in v Svetini pri Celji. Dne 23. novembra v Arnoži. Dne 24. novembra pri sv. Marjeti na Pesnici. Dne 25. novembra v Ločah in na Ptuji.

Dopisi.

Iz Trbovelj. (Podružnica sv. Cirila in Metoda.) Slovencu se je treba boriti neprenehoma in povsod za njegov obstanek, zakaj njegovi neprijatelji ga ne zatirajo samo ob skrajnih mejah njegove domovine, marveč hočejo tudi prav v domovini gospodariti in zvonec nositi. Izmed tujcev vsiljujejo mu posebno Nemci svoj jezik. Ker sprevidijo, da je treba mladino za se pridobiti in domačemu jeziku odtužiti, zato so se spravili na slovensko deco, češ: če to imamo, potem smo na konji. Osnovale so si torej svoj nemški „šulverein“, ki ima nalogo, da ponemčuje slovenske otroke. Ker to društvo napenja vse svoje moči, da bi doseglo svoj namen, osnovale so zavedni slovenski možje „Družbo sv. Cirila in Metoda“, katera naj bi „nemškemu šulvereinu“ baš nasproti delovala in skrbela, da se slovenski otroci vzgajajo na versko-narodni podlagi. Kmalu so se jele snovati podružnice te prekornostne družbe. Te podružnice se na strah našim neprijateljem bolj in bolj množijo, posebno pa na spodnjem Štajerskem in Koroškem. Tudi pri nas v Trbovljah smo že dalje časa prevdarjali, kako bi kaj začeli buditi narodno zavest, in najprimerneje nam se je zdelo osnovati podružnico sv. Cirila in Metoda, da bi tako podpirali slovensko šolstvo, obenem pa tudi dramili Trbovljane iz narodnega spanja ter jih, če Bog da, pri raznih zboro-

vanjih in shodih navduševali za slovensko stvar. Prav ljubo nam je torej bilo, ko je slavno vodstvo „družbe sv. Cirila in Metoda“ ponudilo, da bi se preselila podružnica, ki je imela doslej svoj sedež na Zidanem mostu, pa je skoraj zastpala, v Trbovlje. Vsakdo si lahko misli, kako je pogrelo naše posiljene Nemce in kako se začeli stikati glave, ko so videli dne 25. okt. gostilno g. A. Volavška lepo okrašeno in polpolati slov. zastavo. Kaj pa, da so si mislili, da bo le malo vdeležencev, a čudom so se morali čuditi, ko so videli, da se je nabralo obilno ljudstva pred omenjeno gostilno, kjer je bilo ob 3 napovedano zborovanje. Dosedanji predsednik podružnice vč. g. K. Gmeiner pozdravil je v presrčnih besedah došle goste, naznanil vzroke, zakaj se je preselila podružnica iz Zidanega mostu v Trbovlje, potem pa odložil predsedništvo. Začasni predsednik v. č. g. župnik in kn. šk. duhovni svetovalec, Peter Erjavec, ki se je mnogo trudil, da bi se podružnica k nam preselila, priporočal je prav gorko to podjetje zbranim gostom. Isto je storil še potem odposlanec vodstva družbe v Ljubljani. Ko se je izvolil novi odbor, začelo se je vpisovanje udov, katerih smo imeli kmalu nad 70. Da je bilo zborovanje bolj živahno, zato so skrbeli izvrstni Litijski pevci, ki so nas razveseljevali s svojim prelepim petjem. Presrčna jim zahvala! Dal Bog, da bi Trboveljska podružnica vstrajala, cvetela in budila narodno zavest, posebno med tukajšnjimi kmeti.

Z Ribnice. (Nemškutarska nevošljivost.) Kdor naše razmere pozna, pritrdi mi rad, da v Ribnici ničesar bolj ne potrebujemo, kakor dobrega zdravnika. V sosednje vasi je pot dalja in posebno po zimi težavna. Vrh tega ni noben zdravnik dolžen, da ubožcem našim zdravi cenó daja, ker od naših občin podpore ne dobiva. Imeli smo pred kacimi 10 leti v Ribnici dobrega zdravnika, ali kakor srake zavidni vaščani ne morejo drugega trpeti v svoji sredi, kdor se jim vedno ne klanja, odpravili so ga na ne ravno časten način. Trpeli smo toraj veliko nezgodo in marsikdo od nas je šel vsled pomanjkanja zdravniške pomoči o pravem času, prezgodaj — pod grudo. Sedaj smo upali, da bode boljše, kajti naš rojak, dosluženi c. kr. polkovni zdravnik dr. Miglič odločil se je stopivši v pokoj ostati pri nas, kjer si je že kupil lepo hišo. Tudi je že v kratkem času, kar je bival tukaj, pokazal, da je ne le izvrsten zdravnik, temveč tudi dober narodnjak in prijatelj ubožcev. Obe občini ste ga radostno sprejeli in soglasno pritrdili, da se mu izroči nagrada kot podpora tukajšnjemu zdravniku. Le edino našemu „pirgermajstru“ to ni bilo po volji ter je s svojim zvestim oprodrom, kateri gre za njim skozi drn in strn, glasoval proti. Kaj njemu mar za uboge bolnike, kaj sploh za

revno ljudstvo, je s tem, kakor že večkrat, jasno pokazal. Vsled te „ljubeznjivosti“ je tudi odlagal izročiti mu že došli dekret občinskega zdravnika, tako dolgo, da je doktor naposled naveličal se čakati njegove milosti, ter se rajše preselil na Dunaj. Siromaki, sedaj se pa le potolažite in bolniki, veselite se, sedaj vas bo zopet zdravila oholost našega „pirgermajstra“, s katero on pozdravlja navadno vsacega, kdor si upa drugače misliti, kakor on. Sramota je za toliko ponosno Ribnico, da ima župana sicer kmetske korenine in slike ali hoče biti veren sluga raznim liberalnim mogotcem, doma pa podložne strahovati, kakor kak paša! Če si Ribničani ob prihodnjih volitvah, ki bodo menda že kmalo, ne boste bolje postlali, boste zopet tri leta v blatu ležali in tedaj prav se vam godi!

Iz Konjic. (Kat. polit. društvo.) Dne 15. novembra imelo je kat. pol. društvo svoj redni občni zbor v dvorani „Posojilnice“. Veliko število navzočih društvenikov kazalo nam je zopet, kako se zaveda naše ljudstvo in se za politična vprašanja zanima. Poslanca dr. Serbec in dr. Dečko počastila sta nas s svojim pohodom in z izbornimi govori naše društvene niške podučila in navdušila. Proti govoru naučnega ministra v državnem zboru gledé na jezikovno vprašanje v ljudskih šolah na Koroškem predložila in sprejela se je enoglasno resolucija, ki izraža, kakor mnenje našega društva, tako gotovo tudi vsega slov. ljudstva.

Iz Središča. (Novo šolsko poslopje.) Naše staro šolsko poslopje je že davno bilo premajhno za veliko število (nad 400) otrok in so se morali prostori za eden razred in za učiteljska stanovanja drugod v najem vzeti. Da se tem nestalnim razmeram konec stori, sklenil je krajni šolski svet novo šolsko poslopje, petrazrednico, postaviti. Stavbo, ki stane nekoliko nad 15.000 fl., izvršil je izvrstno in večinoma z našimi domačimi delavci g. Wresnig iz Ptuja in dne 14. novembra se je to novo šolsko poslopje, iznad katerega so vihrale cesarske in slovenske zastave, po našem č. g. župniku v prisotnosti c. kr. okr. glavarja in g. okr. šolsk. nadzornika blagoslovilo. Blagoslovljenje vršilo se je ob 9. uri predpoldan, potem se je služila v farni cerkvi sv. maša, po sv. maši pa se je šolska mladež in drugo občinstvo podalo nazaj v novo šolsko poslopje, kjer se je g. okr. glavar kod načelnik okr. šolsk. sveta zahvalil krajn. šolsk. svetu za trud, ki ga je s to stavbo imel. G. nadzornik Ranner je govoril šolski mladeži, kako se naj lepo obnaša in pridno uči, da bodo iz nje enkrat dobri kristjani in vrli domoljubi. Ko še je šolski vodja slovesno obljubil, da bode učiteljstvo v tem novem poslopju vestno podučevalo in vzgojevalo po geslu: vse za vero, dom, cesarja, zaklical se je tri-

kratni „živio“ presvitlemu cesarju in zapela cesarska pesem. Konečno se je g. Kočevar v imenu kr. šolsk. sveta zahvalil g. c. kr. okr. glavarju za njegovo prisotnost in pohvalne besede in s tem se je slovesnost končala. Malo časa pred odhodom popoldanskega vlaka prišla je naša godba na kolodvor, kjer je na čast g. okr. glavarju nekatere komade zasvirala in med sviranjem cesarske himne odpeljal se je g. c. kr. okr. glavar z g. okr. šolsk. nadzornikom od nas.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kakor se poroča, prišel je svitli cesar v torek na Dunaj, a ondi ostane le malo dni, potem pa se vrne na Ogersko. — V delegaciji je razložil minister za vnanje zadeve, grof Kalnoky, precej na drobno, kako da stojimo nasproti drugim državam in če gre njemu kaj vere, ni se nam bati vojske, ali biti nam je pripravljen za-njo, — Zmerom bolj se vidi, da storijo storočeški poslanci najbolje, če odstopijo ter napravijo mladočeškim možem prostor tudi v deželnem zboru v Pragi. Sedanja vlada pač ne zasluži, da jo podpira češko ljudstvo, naj ima tedaj vojsko in to tako, kakor ji preti od mladočeške stranke! — Z ministrom za uk in bogočastje so nezadovoljni tudi štajarski konservativni Nemci; njih glasilo, „Volksblatt“, že težko pričakuje od njega besedo: jaz sem nemški liberalec! Ali jim ni zadosta na njegovem delovanju? Nemški liberalni minister bi brž tudi ne delal drugače, kakor dela z njimi baron Gautsch. — Te dni biva na Dunaji deputacija slov. Korošcev ter obišče ministra Taaffe, Gautscha, Falkenhayna in Schönborna. Svet se vpraša po pravici, ali in kaj da opravi pri njih. Po tem bode se ravnati potlej tudi našim drž. poslancem. — Glavna agentura banke „Slavije“ v Ljubljani nam piše: Z ozirom na Vašo opazko, obseženo v političnem ogledu 45. številke z dne 5. t. m., prosimo Vas, opiraje se na § 19 tiskovnega zakona z dne 17. decembra 1862, resnici na ljubo konstatovati, da gledé članka o postopanju slov. državnih poslancev — kakor smo se prepričali pri uredništvu „Slov. Naroda“ — doslej ni temu listu došla nobena izjava od kacega zastopnika banke „Slavije“. — No dobro, če je tako, ali kaj moremo mi za to, ako drugje vedó ljudje več, kakor se izve pri uredništvu „Slov. Naroda?“ Tu dela pač tisti „fini takt“, ki se prodaja ondi kar na vatle. — Veliko upitja je bilo lani v Primorji, da se dela od strani tamošnjih slov. poslancev premalo in bilo je to more biti resnica, ali sedaj, ko imajo drugi čast biti poslancem, nič ni bolje, ali pa so le-ti tako ponižni, da nočejo, naj izvé svet njih domoljubna dela? — V Trstu čutijo hudó davek

na stanovanje in vsled tega se jim spremeni dotična postava tako, da davek skozi pet let ne raste, ampak si ostane enak, potem pa se ve, da jim raste, kakor to določuje postava. — Madjari svojijo si hrvaško mesto Reka, ki leži ob jadranskem morju in zato storijo veliko, naj se trgovina razvija v tem mestu, izlasti nasproti Trstu. Ne vemo, če je to za naše cesarstvo že le tolike koristi. — Ker plačuje ogerska dražava le eno tretjino drž. stroškov, avstrijska ostali dve, bilo bi prav, ko bi beseda Madjarov veljala za toliko manj, kolikor manj plačuje. — Za železnice, ki gredo po Galiciji, ne dovoli ministerstvo ravnateljstva v Lvovu in to peče sila poljske poslance, vendar se držijo še slej, kakor prej krila grofa Taaffe. Zakaj? Ni dvoma, da še dobijo od njega, če že te ne, vsaj kako drugo „pečenko“.

Vunanje države. Dalje časa je bilo že vse tiho o pogajanju ruskega cara s sv. očetom v Rimu gledé na razmere, v katerih se nahaja katoliška cerkev v ruski državi. Sedaj pa se je zopet podal carov poslanec, grof Izvoliski, v večno mesto, najbrž zato, da se začne to dolgotrajno pogajanje iz nova. — V Italiji je veliko političnih strank, katerih ena pobija drugo; vredna pa ni nobena veliko. Najnevarniša je pač stranka framonov, kajti ta raje na tihem vedno zoper pravico in kadar se upa, tudi javno. Tako n. pr. tovnj v Milanu, kjer je morala policija ljudi razgnati iz zбора. — V Palermu so odprli narodno razstavo in bil je tudi kralj Umberto vpricho. — V Paris je tedaj ruski minister Giers te dni prišel, ali ne zna se prav, kaj da ga je peljalo na francoska tla, med drugim pa neki išče ondi novega posojila in sicer v podporo stradalajočih kmetov. — V Belgiji misli vlada v resnici na to, da se izpremeni volilni red tako, da dobi vsakdo pravico voliti, da ima le leta in pa še poštenje. — Pravi se, da je angleška vlada v neki zvezi z Nemčijo in da jo je nemški cesar, ko je bil v Londonu, pripravil na to. — Da so si Nemci povsod enaki, torej tudi v nemškem cesarstvu, sovražniki Slovanov, to se vidi iz tega, da jim ondi ni po volji, ker je postal Poljak Stablevski poznanjski nadškof, ne pa kak Nemec, da si je ljudstvo poljsko, torej slovansko. — V Moskvi je ruska policija zaprla h kratu nad 60 plemenitašev, mestjanov, pisateljev itd. Ljudje so na sumu, da so delali na zaroto ter hoteli iz carja izsiliti, naj vpelje neko ljudsko zastopništvo, kakor je bilo že v prvih časih v ruski državi. Kaj tacega je že mogoče. — Pri naših sosedih v Rumuniji ne more kralj Karol dobiti ministerstva, ki bi mu bilo po volji. Kralj je Nemec in vleče na nemško stran, ljudstvo pa gleda bolj na Rusijo. — Bolgarski knez Ferdinand še zmerom nima priznanja od sosednih držav in to se čuti v

deželi, kajti prekucuhom, katerih je ondi še zmerom precej, daje to srce in vsled tega ne more dežela priti do stalnega miru. — Prejšnji srbski kralj Milan se je neki do cela odpovedal pravicam, ki jih ima do države. Na to ga je pripravil minister dr. Dukič, ki je bil navlaš zato šel v Paris, kjer biva Milan že dalje časa. — Turska vlada je dovolila Rusom, da smejo blago prevažati skozi Dardanelsko morsko ožino, ne pa vojakov. Iz kraja pa se je bilo reklo, da smejo tudi vojake. — V turskih deželah v Aziji še kolera ni ponehala, ampak mori še ne dalje, posebno v Damasku. — V Braziliji, južni Ameriki, je nastala nova rabuka in sedaj dela se na to, da se pokliče izgnani cesar Don Pedro nazaj. Za to je bojda nad 40000 vojakov. — V Chicagu, velikem mestu v severni Ameriki, je bilo une dni zborovanje anarhistov. Govorilo se je, da bi bilo najbolje, ko bi se nekatera mesta razdjala z dinamitom. Ta glas pač ni posebno vabilo za razstavo, ki bode prihodnje leto v tem mestu.

Za poduk in kratek čas.

Kako daleč se z nemškutarijo pride.

Igra v štirih dejanjih. Spisal J. Sattler.

(Konec.)

3. Prizor.

Prejšnji in Li. a.

Liza: Ti plačaš, pijanec ti! ali tudi jaz tebi poplačam; le čaj!

Jurij: Kdo si? Si ti feldmaršallajnavant?

Liza: (Obrne se h kmetom.) Oj možje, možje, glejte, kako sramoto in nadlogo mi dela. Vrnil se je; veselila sem se ga, kakor česa dobrega; a on se je vrnil pijan. Ne samo Boga je pozabil, nego tudi slovenski. Pijan je prišel in zdaj iznovič pije ter z mojim trudom plačuje. Od kod si pa vzel te denarje? Ali ni to moja skrb, ni to krvavi moj denar? Niso-li to moji žulji? Oj, možje, to ni več kristijan, ni človek; to je nemškutar obseden, ki nemški brbrá in zaničuje mater in jezik. (Tu povzdigne glas.) Čuk bo nas pa spravil ob kmetijo; kam boš pa šel, ko ne boš več imel strehe? Moj Bog, moj Bog! Da bi odrevenel, da bi rajši na Turškem ostal! (Joka se.)

Jurij: Jezik za zobe, sicer te počim.

Liza: (Jokaje.) Le udari; po glavi me udari, ubij, zakolji me! Vi ste pa priče. (Kmetje odidejo.)

4. Prizor.

Jurij in Liza.

Jurij: Kaj ta sapnik tako iztegaš, kakor gos? Idi domov.

Liza: Le udari!

Jurij: Pa ne udarim, ne. (Krčmar ugasne luč.)

Liza: Udari!

Jurij: Pa ne udarim, ne. (Odideta v temi.)

IV. Dejanje.

Grm in kmetje.

Grm: Živeli sosedi! Srečno smo zmagali. Nemškutarjem nič ni pomoglo, da so nekateri naši hopnili v njih koš. Oj ti zaslepljenci, ki menijo, da se jim bode potem boljše godilo in da jih nemškutarija reši dolgov.

Prvi kmet: Kako pa to, da je Svedrov Jurče tako nerodno volil?

Grm: Pregovorili so ga in mu obečali denarja.

Drugi kmet: No, zdaj si pa bode pomogel in Čuku plačal.

Grm: Kaj še! Čuk je srdit, da je njegova stranka pogorela s svojim poslancem; zato je brž segel po Jurjevem posestvu. Tako delajo vsi nemškutarji. Dokler si jim potreben, las-kajo se ti; kadar pa te ne potrebujejo več, vržejo te proč, kakor gnjilo jabelko. Včeraj so Jurju vse prodali.

Prvi kmet: Kaj bo pa zdaj počel?

Grm: S trebihom gre za kruhom. V mesto so šli. Žena se je jokala od žalosti, ker so izgubili do čistega vse. Tu jih nihče pod streho neče vzeti. Jurja se ogiblje vsak, kakor Judeža Iškarijota. Njega ni škoda, ali uboga žena in otroci se mi smilijo.

Prvi kmet: Saj je zmirom pravil, da se z nemščino najdalje pride.

Grm: Pride, pride — ob hišo, posestvo in dobro ime. Zatorej ljubimo, dragi sosedi, svoj narod in jezik; spoštovali nas bodo rojaki in tujci. Goreče se sklenimo svete domovine in zmaga bo vedno naša. Bog živi slovensko zemljo!

Kmetje: Živela!

Smešnica 47. „Koliko je na uri?“ vpraša mož v veži ženo, ki je bila v hiši. — „Ura je obžala!“ odgovori žena. „Kaj, sem-li za to vprašal?“ vsklikne mož nevoljno ter stopi naglo v hišo, da sam pogleda na uro.

Razne stvari.

(Šola.) Dnes, na god svitle cesarice Elizabete, so imele ljudske in srednje šole, po ukazu ministerstva za uk in bogočastje, slovesno službo božjo in je bilo potem za učence prosto, brez šolskega pouka.

(Ustanove.) Slov. posojilnica v Mariboru je podelila iz Rapocheve ustanove po 150 gld, gg.: Ivanu Pipenbacherju, modroslovcu, Gust. Ipavcu, medicincu in Mirosl. Neratu, pravoslovcu v Gradcu.

(Čitalnica) v Reichenburgu ima prihodnjo nedeljo domačo veselico in pristop imajo k njej samo udje. Posebno vabilo pa se tudi do njih ne razpošilja.

(Odbor akad. društva „Triglav“ v Gradcu) je za zimski tečaj 1891/92 ta-le:

Predsednik: cand. med. Ivan Jenko, podpredsednik: stud. iur. Silvo Domicelj, tajnik: stud. med. Demeter vitez Bleiweis Trsteniški, blagajnik: stud. iur. Vinko Strgar, knjižničar: stud. iur. Hilarij Vodopivec, gospodar: stud. phil. Frančišek Eller, odbornik namestnik: stud. iur. Oton Vidic.

(Dijaški kuhinji v Mariboru) so darovali g. Jožef Žitek, gimnazijski profesor v Mariboru 2 fl. in prebivalci Volčje vasi na Murskem polji po g. učitelji Jožef Karba 4 fl. Čč. gg. Peter Skuhala, župnik in J. Menhart, kaplan pri Vel. nedelji, vkup 6 fl. Bog plati!

(Zavarovanje zvonov) vzprejema „unio catholica“ na Dunaji in sicer za jako nizko zavarovalnino. Letos je že 6 zvonov, ki so počili po raznih cerkvah, izplačala dotičnim cerkvam.

(Korist psova.) V Stretwegu, na nemškem Štajarji, sta necemu kmetu ubežala dva junca v gore in ni mu jih bilo moči več ujeti. V tem pa vzame kmet svojega psa in hajdi nazaj v gore. Ko pes zagleda junca, spusti se za njim ter ga čez nekaj časa dojde. Hitro ga ugrabi za gobec ter ga drži tako trdo in tako dolgo, da pride gospodar s hlapci ter izpusti pes junca še le, ko ga vidi v vrvéh in trdnih rokah hlapcev. Čez nekaj dni najde in vlovi na isti način gospodar še drugo živinčec.

(Drago jabelko.) V Hohenemsu, na Predarlskem, obral je nekdo pri necem posestniku lepo jablan v noči ter je v jutru še le malo sadu viselo na drevesu. Naj še bi tudi to ne dobilo nog, zleze kmet sam na drevo, da pobere sadje z njega, ali kako se začudi, ko zapazi na veji srebrno uro z verižico! Doslej pa se ni še nihče oglasil pri kmetu za to — drago jabelko.

(Nesreča.) V Hrastniku je padel uni petek delalec Janez Kolar 60 metrov globoko v jamo. Se ve, da se je ubil.

(Samomor.) Uradnik c. kr. deželne finančne direkcije v Gradci, Franc Kralj, ustrelil se je v nedeljo jutro na cesti iz Arnoža proti Gomilici. Ne ve se za pravi uzrok samomora.

(Nagla smrt.) Trije železniški delavci so se vračali zadnjo soboto z dela mimo Lesičje vasi pri Poličanah, kar pridrdra nagloma za njimi vlak in zgrabi poslednjega delavca ter ga zmečka, ne da so znali močje na mašini ali pa tovariša za to, kar se je zgodilo. Zastonj je mlada žena čakala na moža z večerjo.

(Ponarejanje vina.) Da Dunaji cvete ponarejanje vina, kakor še bolj more biti le v ogerskem Jeruzalemu, v Pešti. Jemlje pa se v to nekaj vina, jabelčnice, vode, spirita in enacih reči in prodaja se ta čorba potem po 13 do 15 kr. za liter raznim krčmarjem in sicer za naravno vino. V novem času pa se gleda neki krčmarjem že bolj na prste.

(Obsodba.) Urednik „D. W.“, nek Mavricij Duftschmidt, v Celji ni hotel vzprejeti po-

pravka g. dr. Dečko gledé na pravdo zoper odbor slov. Sokola. Za to svojo trmo pa mora sedaj plačati v roke c. kr. mestni sodnji 10 gld. globe, po vrhu pa še stroške pravde in objaviti ves popravek v glasilu g. J. Rakuscha.

(Tobak.) V osmih mesecih se je letos prodalo v deželah, zastopanih v državnem zboru na Dunaji, tobaka za 53,940.672 gld., za 846.743 gld. več, kakor lani v enakem času.

(Premoženje.) Vse premoženje, kar ga ima naše mesto, Maribor, šteje nad 866.938 gld. in 93 kr., dolga pa ima 788.052 gld. in 22 kr. Lani je mesto vzelo 146.000 gold. posojila na novo.

(Podpora.) Načelnik društva „Südmark“, dr. Julij pl. Derschatta, prosi v nemških listih denarja, da društvo pošlje podpore necemu „nemškemu kmetu“ pri Trebiži. Kako usmiljeno je tedaj to društvo, samo škoda, da na stroške drugih ljudi!

(Mestne volitve.) Včeraj je volil v Mariboru 3. razred volilcev in je volilni odbor le deloma zmagal s svojimi možmi. Vdeležba pa ni bila znamenita.

(Obesil) se je uno soboto v Melji zunaj Maribora J. Vrblac, 74 let stari viničar. Možu pa se je že bilo dalje mešalo v glavi.

(Potres.) O zadnjem potresu v Japonskem je prišlo ondi 6500 ljudi ob življenje, okoli 9000 pa jih je bilo ranjenih. Hiš se je razsulo 75.000, kacic 12.000 pa je bilo oškodovanih.

(Starost.) V mestu Siwas na Turškem je doživel nek mož te dni svoje 152. leto in mu je sedaj vlada dala vpokojnino. No dolgo je ne bode več vžival.

(Požar.) V Podkloštru na Koroškem je bila dne 12. novembra velika nevarnost za ves trg, ker se je užgalo poslopje J. Smolnarja. K sreči pa je ogenj še se lotil samo sosednje hiše in je druge ubranila požarna bramba.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. J. Sinko, kaplan v Konjicah, dobil je župnijo sv. Bolfanka v Biši. — Umrli je č. g. Miha Rakoše, župnik v Bučah, dne 13. novembra v 62. letu svoje dobe. Naj počiva v miru! Župnija je razpisana do dne 28. decembra 1891.

Loterijne številke:

Trst 14. novembra 1891	3, 31, 25, 80, 51
Line „ „	35, 80, 89, 90, 79

V najem!

Pri sv. Petru nižje Maribora blizo cerkve se dobita dve veliki sobi v najem, primerni za trgovca z drobnim blagom. Na tem prostoru je že več let trgovec z dobrim uspehom deloval.

Več se poizvê pri g. Jožefu Lorber pri sv. Petru nižje Maribora.

3-3

Lepa jabolčna drevesa,

komad 30 kr.

Amerikanske trte,

izbrana vitis riparia in vitis solonis: ključice 100 komadov 1 gold.; 1000 komadov 9 gold. prodaja

Jože Janežič,

6-26

na Bizeljskem pri Brežicah.

Protin, revma,

trganje po udih, izpadanje lasov, ohromenje, bolezni v želodci in živcih se ne odstranijo s skrivnostnimi zdravili, temveč z mojim iz močnega, planinskega vina destiliranim **konjakom**, kateri se je poskusil kot najboljši duha in telo okrepčajoče in čudno delujoče zdravilo. Steklenica 1 fl. 20 kr. 4 steklenice se franko razpošiljajo. Se dobijo le naravnost pri 20

Benediktu Hertl, graščaku v Goliču pri Konjicah.

Dr. Rosa-jev zdravilni balzam

je več, kakor 30 let znano, prebavljanje, tek in odhod vetrov pospešujoče brez bolečin delujoče

domače zdravilo

Velika steklenica 1 gld.,
mala 50 kr., po pošti
20 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo natisnjeno zakonito zavarovano varstveno znamko.

Zaloge blizo v vseh lekarnah Avstrijsko-Ogerskega.

Tukaj se tudi dobi

Praško domače mazilo

pospešuje očiščenje in zacelenje ran na izvrsten način ter potolaži bolečine.

V škatljah à 35 kr.
in 25 kr.
po pošti 6 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo pritisnjeno zakonito zavarovano varstveno znamko.

Glavna zaloga

B. Fragner v Pragi

št. 203-204, Kleinseite, lekarna pri „črnemu orlu“.

Zdravila razpošiljajo se vsaki dan.

22-26

Učiteljska oziroma podučiteljska služba.

je na četirorazredni, v II. plačilni vrsti stoječi ljudski šoli za dečke v Ljutomeru spraznjena. Podeljenje je stalno, za podučiteljsko službo, eventuelno tudi začasno.

Nemškega in slovenskega jezika popolnoma zmožni prositelji naj vložijo svoje prošnje po predpisanem službenem potu do 31. decembra t. l. pri krajnem šolskem svetu v Ljutomeru.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru,
dne 5. novembra 1890.

2-2

Tinktura za želodec,

15-25

katero iz kineške rabarbare, kerhlikov-
čevega lubja in svežih pomerančnih
olupkov prireja **G. PICCOLI, lekar**
pri angelju v Ljubljani, je mehko,
toda ob enem uplivno, **delovanje**
prebavnih organov ureja joče
sredstvo, ki krepi želodec, kakor
tudi pospešuje telesno odpretje.

-- Razpošilja jo izdelovatelj v zabojč-
kih po 12 in več steklenic. Zabojček
z 12 stekl. velja gld. **1.36**, z 55 stekl.
5 klg. teže, velja gld. **5.26**. Poštino
plača naročnik. Po **15 kr.** stekleničico
razpoddajajo **lekarne**: v Mariboru:
Bancalari in König; v Ptui: Behrbalk;
v Celji: Kupferschmid; v Gradci:
Eichler, Nedwed, Trnkoczy in Franzè.

Potrebno za hišo in pisarno.

tiskarni sv. Cirila
v Mariboru

je ravno izšel in se dobi
Slovenski koledar
za leto 1892
Cena 20 kr., po
pošti 5 kr. več.

Tiskan v treh barvah.

Zahvala.

Podpisana se lepo zahvaljujeta vlč. du-
hovščini, gg. učiteljem in vsem znancem in pri-
jateljem, ki so se v tako obilnem številu vde-
ležili pogreba vlč. g. Mihaela Rakoše, žup-
nika na Bučah.

Buče, dne 16. novembra 1891.

Alojzij Arzenšek,
provizor.

Marija Rakoše,
sestra.

Lepa jabolčna drevesa,

najboljše vrste prodaja

1-3

Jos. Mursa,
posestnik na Krapju pri Ljutomeru.

Pravi planinski ovčji sir

tolst in pikanten, hlebi po 5 do 7 kilo posebno
pripraven za gostilnice.

Ruski, kineški in holandski čaj, rum z
Jamajke in francoski cognac v steklenicah
itd. itd. prodaja in razpošilja 1-3

Jožef Bolé na Reki.

Kupuje tudi surovo maslo.

Sadna drevesa.

Iz kn. šk. drevesnice v „Windenu“ pri
Mariboru prodaja se v jeseni in spomladi več
tisoč močnih in zdravih jabolčnih dreves naj-
boljših namiznih in gospodarskih sort s krep-
kimi koreninami in sicer tukaj eden komad
po 35 kr. in 100 komadov po 30 gld.

Naročila sprejema kn. šk. oskrbnístvo
„Windenu“ pri Mariboru. 3-3

Molitvenike,

v obeh deželnih jezikih,

v polusnje, usnje, kristal in kost ve-
zane, priporoča v obilem številu in po
najnižji ceni

Andrej Platzer,

poprej **Ed. Ferlinc**,
prodajalnica papirja, knjig in šolskih reči
v Mariboru.

Stari molitveniki se vežejo v usnje
za 40 kr. in več. 5-10